

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Mahdollisuuksien maaseutu

Kangasalan Maaseutuohjelma
2021-2025

Sisällysluettelo

- Maaseutuohjelman tavoitteet ja valmistelu
- Muuttuva maaseutu Suomessa
 - Alueet, muutostrendit, suunnitelmat, EU
- Kangasalan kehittyvä maaseutu
 - Alueet, strateginen yleiskaava 2040, hankkeet
- Maaseutuohjelman toimenpiteet
 - Mm. liikenne, asuminen, liikunta, kylätoiminta, kehittämistoimet

Maaseutuohjelman tavoitteet ja valmistelu

Kangasalan maaseutuohjelman valmistelu perustuu kaupungin strategiaan: "Mahdollisuuksien maaseutu"

Tavoitteena on esittää strategian mukaisia toimenpiteitä, joilla Kangasalan maaseutumaisten alueiden elinvoimaa kehitetään.

Valmisteluun on osallistettu asukkaita, kyläyhdistyksiä, elinympäristö- ja sivistyslautakunnat sekä muita teemaan liittyviä sidosryhmiä.

A photograph of a man and a woman standing on a grassy bank next to a large tree. The woman is wearing a striped dress and the man is wearing a light-colored shirt and dark shorts. They are looking at each other. In the background, there is a calm lake, a wooden dock, and a forested shoreline under a clear sky. The text "Muuttuva maaseutu Suomessa" is overlaid in the center.

Muuttuva maaseutu Suomessa

Maaseutu Suomessa

Yli 40 % suomalaisista asuu maaseudulla
(OECD:n kansainvälinen luokitus)

Yli 2,2 milj. suomalaista asuu osa-aikaisesti
maaseudulla

Maaseutualueet kattavat yli 95 %
Suomen pinta-alasta

Suomen tavaraviennistä 68 % pohjautuu maaseudulta saataviin raaka-aineisiin ja hyödykkeisiin

30 % maamme yrityksistä sijaitsee maaseudulla

Biotalous muodostaa jo nykyisin 16 % kansantalouden tuotosta.

Maaseutu on korostetusti kytketty osaksi biotalouden kehitystä ja mahdollisuuksia: käytännössä kaikki uusiutuvan energian resurssit sijaitsevat maaseudulla ja niiden hyödyntäminen korostaa maaseudun yhteiskunnallista roolia.

Maaseutu muutosten keskellä

Viime vuosikymmeninä ydinmaaseudun ja harvaan asutun maaseudun alueet ovat menettäneet työpaikkoja sekä aktiivista väestöään.

Samaan aikaan kaupungin läheisellä maaseudulla asuvat hyvinvoivimmat suomalaiset.

Muutosilmiöitä...

- Ilmastonmuutos moninaisine vaikutuksineen
- Fossiilisista raaka-aineista uusiutuviin
- Tuotantojärjestelmien ja -rakenteiden muutokset
- Liikkuminen
- Työ ja yrittäminen
- Asuminen
- Väestörakenne jne.

...ja kehittämisen teemoja

- Biotalous
- Lähiruoka
- Kestävä asuminen
- Hyvinvointi ja green care
- Uusiutuva energia
- Hajautetut järjestelmät
- Resurssitehokkuus
- Monipaikkaisuus
- Kestävä kehitys
- Maaseudun sosiaalinen kestävyys
- Työvoiman riittävyys...

Eläköön maaseutu!

Maaseudun alueelliset suunnitelmat ja rahoittajat

Maaseutujen kehittämisen rahoituspäätökset tehdään valtakunnalliseen maaseutuohjelmaan perustuen.

Lähtökohtana on alueiden omat tarpeet ja vahvuudet.

Maaseudun alueelliset suunnitelmat ja rahoittajat

ELY-keskukset rahoittavat maatilojen ja yritysten investointeja, ympäristön kunnostukseen liittyviä investointeja ja alueensa kehittämishankkeita.

ELY-keskusten johdolla alueet ovat laatineet alueelliset maaseudun kehittämisstrategiat ja -suunnitelmat. ELY-keskukset myöntävät ohjelman tukia oman suunnitelmansa pohjalta.

Leader-ryhmät myöntävät rahoitusta viihtyisyyttä ja palveluja parantaviin hankkeisiin ja yritysten investointeihin.

Leader-ryhmät jakavat ohjelman tukia paikallisiin tarpeisiin perustuen.

Leader-työ nojaa paikallisiin kehittämisstrategioihin, joiden tekemisessä ovat olleet mukana erilaiset maaseudun toimijat: asukkaat, yrittäjät ja järjestöt. Kangasalan osalta toimijana Kantri ry.

EU:n uusi maatalouden rahoituskausi

2021/2022 – 2027

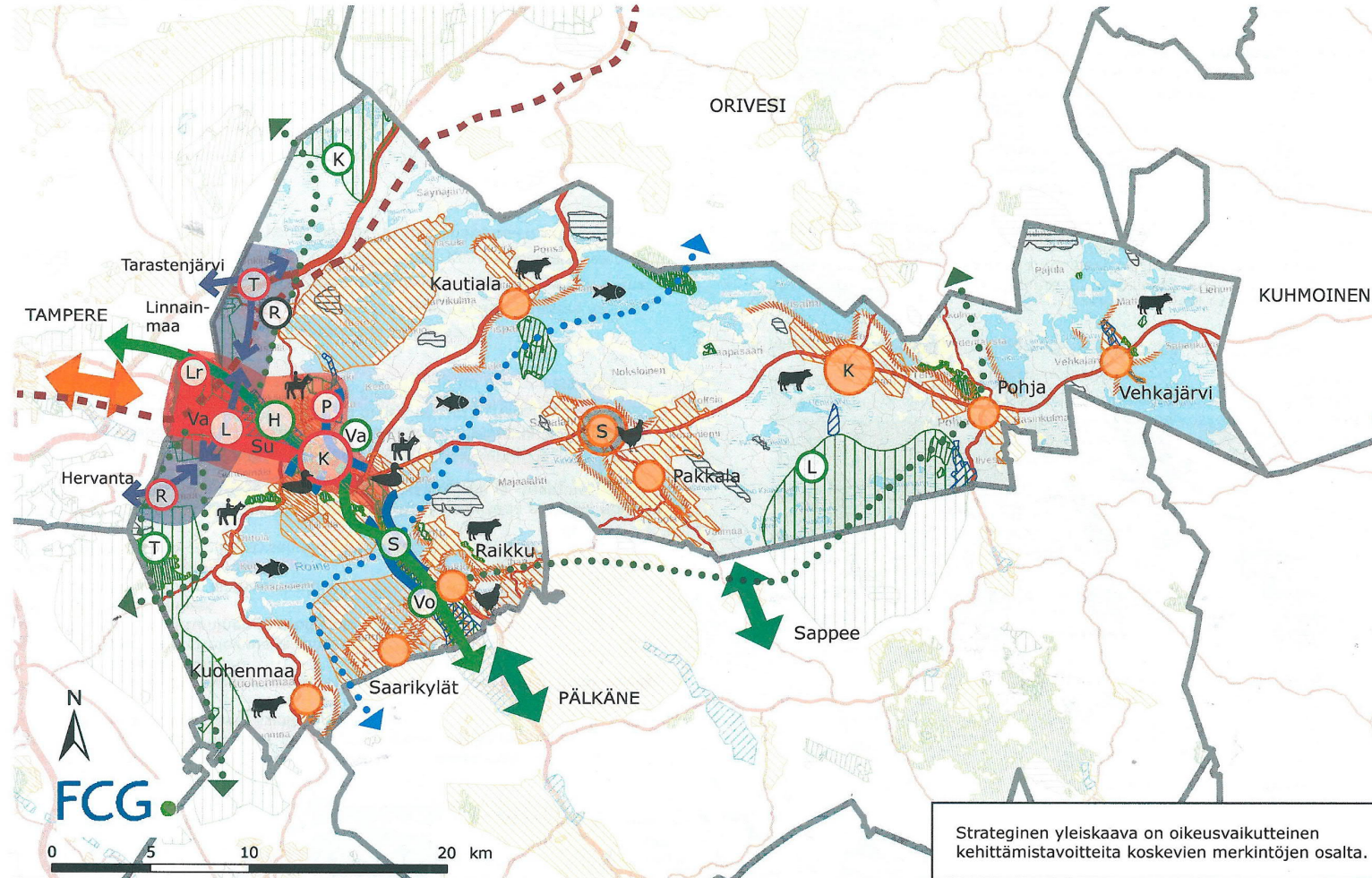
- Valmistelu käynnissä
- EU-tason valmistelussa ovat korostuneet:
 - ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
 - eläinten hyvinvointi
 - uusien viljelijöiden saaminen alalle
- Viljelijöiden tulotason ylläpitäminen, maaseudun kehittäminen ja riskienhallinnan kehittäminen ovat myös uudistuksen painopisteitä.
- Maa- ja metsätalousministeriön asettamat 4 työryhmää valmistelevat EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) seuraavan rahoituskauden (2021-2027) kansallista suunnitelmaa
- Lisätietoa valmistelusta: <https://mmm.fi/cap27>

A woman with curly blonde hair is smiling and petting two sheep in a field. The sheep are one white and one brown. The background is a green field with small white flowers. The text 'Kangasalan kehittyvä maaseutu' is overlaid on the image.

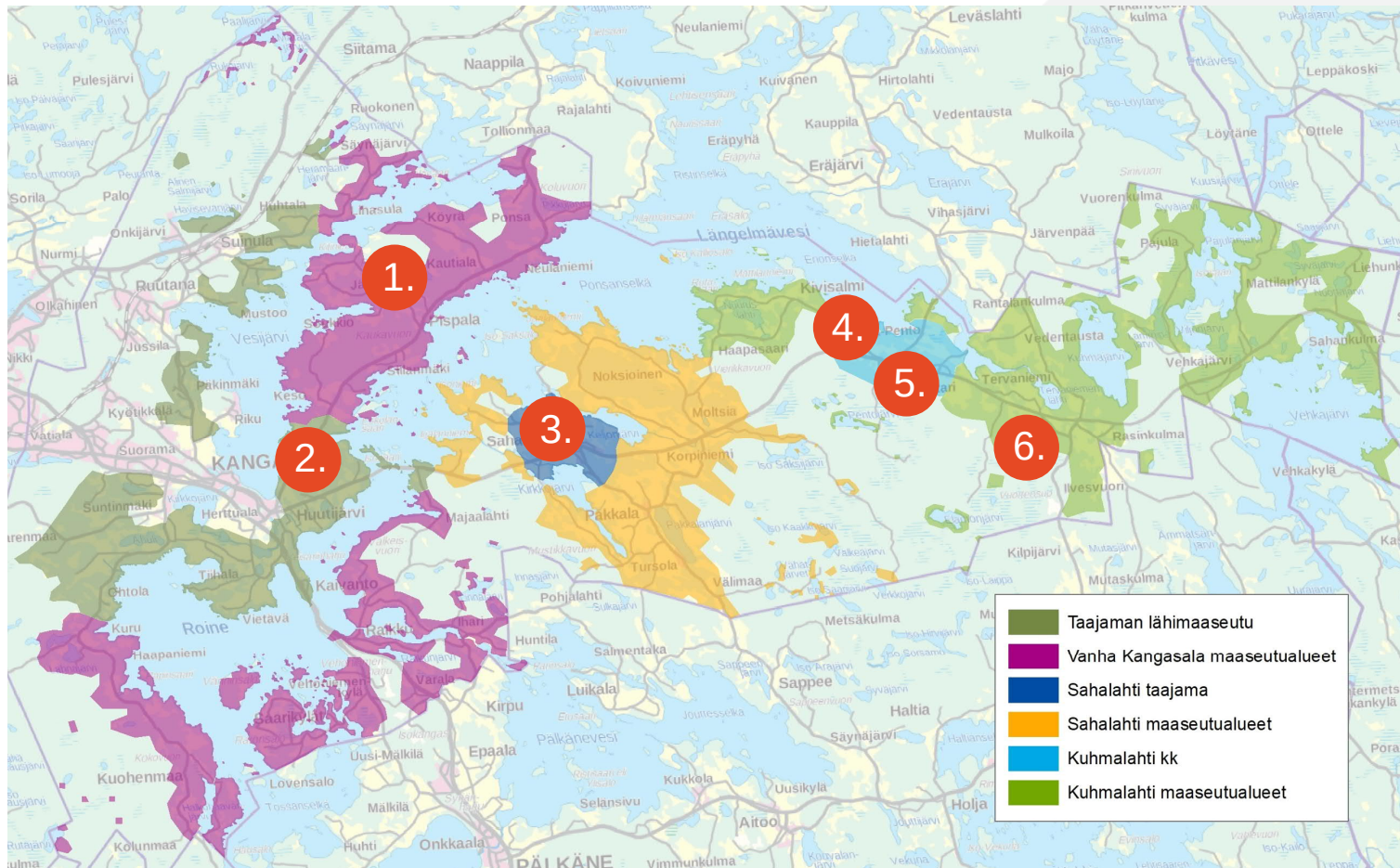
Kangasalan kehittyvä maaseutu

Kangasalan strateginen yleiskaava 2040

Kaavakartta

Yleiskaavahankkeita maaseutualueilla

1. Maaseutualueiden osayleiskaava
(arvio valmis 2021)

2. Vääksyn osayleiskaava
(arvio valmis 2021-22)

3. Sahalahden rantaosayleiskaava
(arvio valmis 2022-23)

4. Kuhmalahden rantaosayleiskaava
(arvio valmis 2020-21)

5. Kuhmalahden kirkonkylän osayleiskaava
(arvio valmis 2020-21)

6. Pohjan osayleiskaava
(arvio valmis 2020-21)

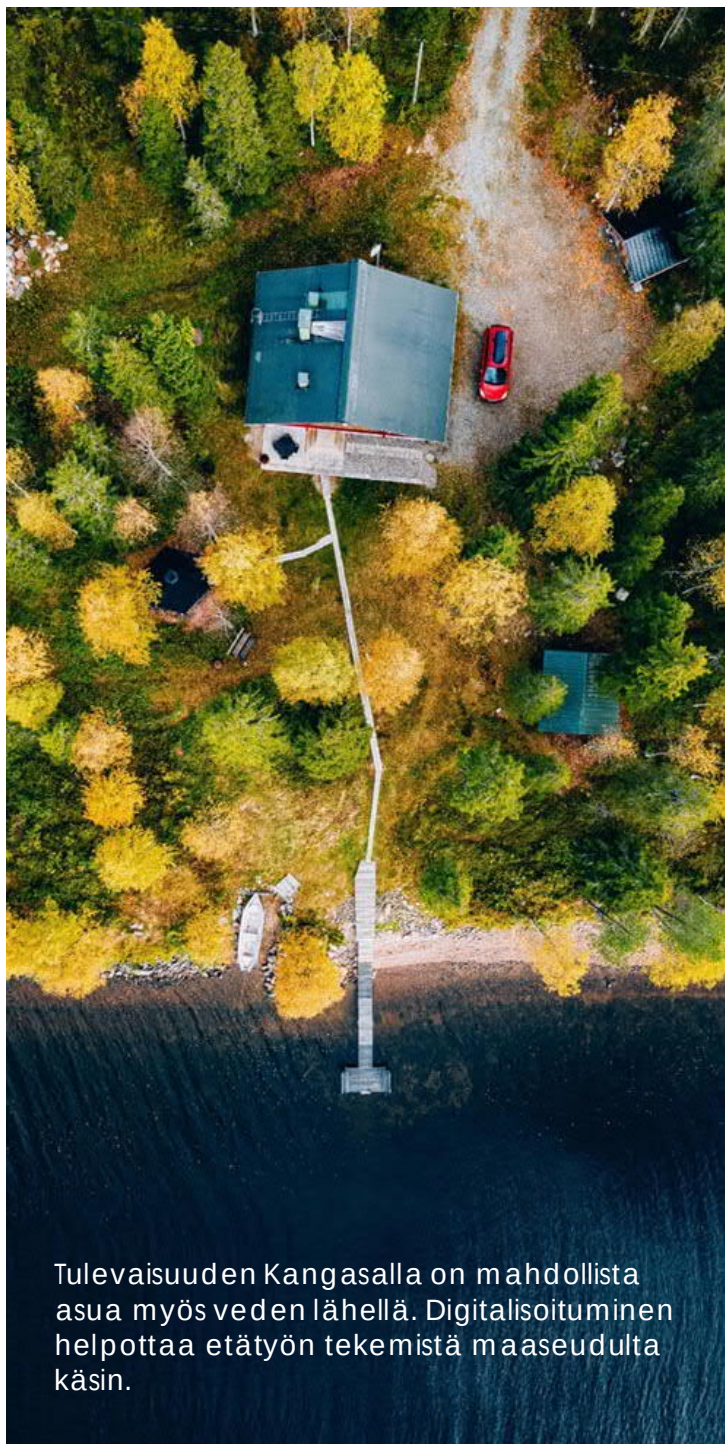
Taajaman tuntumassa on mahdollisuuksia
hevosläheiseen asumiseen.

Kangasalan strateginen yleiskaava 2040

Kylät 2040

Asukasmäärät ovat kylissä säilyneet tai hieman kasvaneetkin. Vetovoimatekijöitä ovat olleet kylien yhteisöllisyys sekä mahdollisuus asua maaseudulla ja rantamaisemissa. Monet kylien asukkaista työskentelevät elämysmatkailun parissa. Digitalisaatio auttaa asukkaita arjen rutiineissa mahdollistaen esimerkiksi etätönn tekemisen ja terveydenhuollon palvelut. Ostokset tehdään verkkokaupan kautta ja toimitetaan automaattisesti kotiovelle.

Kylistä Sahalahti on kehittynyt omaksi vetovoimaiseksi yrityspaikakseen, joka houkuttelee elintarviketeollisuuteen liittyvien yritysten lisäksi myös asukkaita.

Tulevaisuuden Kangasalla on mahdollista asua myös veden lähellä. Digitalisoituminen helpottaa etätöiden tekemistä maaseudulta käsin.

Rannat 2040

Vesistöt ja harjut ovat Kangasalan keskeisiä maisemaelementtejä. Kangasalla on haluttu tarjota mahdollisuus asua veden äärellä. Keskustaajamassa tämä tarkoittaa yhdessäolon ja kohtaamisen paikkoja veden äärellä ja taajaman tuntumassa olevilla rannoilla yhteistä vireää rantavyöhykettä monine virkistys- ja matkailupalveluineen.

Maaseudulla loma-asuntoja on muutettu vakituisiksi asunnoiksi ja myös uusia omarantaisia pientaloja on jonkin verran rakennettu. Tämän suhteen ollaan oltu sallivampia niillä alueilla, joilla siihen on ollut edellytyksiä ympäristöarvojen, palveluiden, infraverkon ja liikenneturvallisuuden kannalta. Rantaan sijoittuvissa kylissä on myös tiiviimpiä veden läheisyyteen sijoittuvia asuinrakennusryhmiä yhteisine saunoineen. Näin rantarakentamisen vetovoimaisuus on ohjattu kylien palveluiden tukemiseen.

Kehittyvän maaseudun toimenpiteitä

- Suunnista Kangasalle 2019
- Kauppahallihanke
- Lähiruokahanke
- Raudanmaan kyläkuitu
- Iharin myllytorpan kunnostus
- Biokiertohanke (HAMK)
- Raikun monitoimitalo
- Laipanmaa (yhteistyössä Pälkäneen kanssa)
- Metsästä kestävästi energiaa ja työtä -hanke (MHY Roine)
- Metsätalouden huomioiminen Kuhmalahden kaavoissa –pilottihanke 2017
- Elävää maaseutua Kaakkois-Pirkanmaalla –hanke 2007-2008 (Kuhmalahti)
- KYLÄ-kyllä! –hanke 2005: välineitä asukaslähtöiseen kyläsuunnitteluun, maisemaan ja kylän perinteiseen rakentamistapaan sopivien rakennuspaikkojen kartoittaminen

Lisäksi maaseutualueiden osayleiskaavan valmistelu, rantaosayleiskaavat ja vapaa-ajan asuntojen pysyvien asumismahdollisuuksien lisääminen

Myös useita muita yleiskaavoja, asemakaavoja ja ranta-asemakaavoja.

Kangasalan maaseutuohjelman toimenpiteet

- Liikenne ja tietoliikenne
- Asuminen ja yrittäminen
- Ulkoilu, liikunta ja virkistys
- Kylätoiminta ja osallisuus
- Muut kehittämistoimenpiteet

Liikenne ja tietoliikenne

1. Selvitetään langattoman ja valokuituverkon kattavuus koko Kangasalan alueelta. Selvitetään keinoja parantaa verkkoyhteyksiä heikompien yhteyksien alueilla.
2. Listataan kaupungin näkökulmasta kiireellisimmät ELY:n ylläpitämien teiden hankkeet (vt9 ja vt12 lisäksi). Huomioidaan kevyenliikenteen väylät (esim. Korvenperäntie ja Kaarina Maununtytären tie).
3. Osallistutaan sujuvien liikkumisyhteyksien ja uusien liikkumispalvelujen kehittämiseen. Jatketaan työtä lähijunaliikenteen käynnistämiseksi Kangasalta.
4. Osallistutaan yksityisen toimijan ehdottaman ja rahoittaman kanavahankkeen (Vesijärvi-Längelmävesi) mahdollisuuksien selvittämiseen.

Asuminen ja yrittäminen

5. Viimeistellään maaseutualueita koskevat yleiskaavat. Osoitetaan maaseutualueiden kaavoituksessa konkreettiset yrittämisen ja asumisen paikat.
6. Markkinoidaan aktiivisesti maaseudun tontti- ja rakennuspaikkatarjontaa (Kangasalan omistamat tontit) sekä tarjotaan "tonttipörssi" maanomistajille, jotka haluavat myydä rakennuspaikkojaan.
7. Edistetään maaseutumatkailua, kauppahallihanketta ja lähiruokateemaa mm. torialuetta kehittämällä.
8. Toteutetaan Hevosvoimainen Kangasala -hanke (hevosalan yrittäjäyys, verkostot ja markkinointi, hevosmatkailun edistäminen)
9. Huomioidaan vapaa-ajan asukkaat viestinnässä ja kannustetaan heitä käyttämään kangasalalaisten yritysten palveluja. Panostetaan tapahtumamarkkinointiin.

Ulkoilu-, liikunta- ja virkistysmahdollisuudet

10. Kehitetään maaseutumatkailua mm. kaupungin elinkeino- ja matkailuohjelman toimenpitein
 - Visiotyö ja osayleiskaavoitus Kisarannan-Kaivannon-Vehoniemen alueelle, erityisteenä matkailu ja virkistys
 - Ulkoilu- ja ratsastusreitistöjen muodostaminen, konseptointi ja luvitustavat
 - Hyödynnetään näkötorneja ja kehitetään ulkoilureittien opasteita
 - Keskeisen ulkoilureitistön laatutasojen ja hoidon määrittely; Kaarinanpolun käyttö- ja hoitosuunnitelma
11. Kehitetään maaseutualueiden lähiliikuntapaikkoja lähiliikuntapaikkaohjelman mukaisesti, kohdentaen hankkeita säännöllisesti maaseutualueille.
12. Huomioidaan kulttuurimaisemat osana maaseutualueiden vetovoimaisuuden kehittämistä: kannustetaan omaehtoiseen kulttuuriympäristön ja -maiseman hoitoon, järjestetään neuvontaa sekä tiedotetaan rahoitusmahdollisuuksista.

Kylätoiminta ja osallisuus

13. Hyödynnetään EU-rahoitusta maaseutualueiden kehittämisessä ja tuetaan kylien omaa aktiivisuutta
14. Käydään kaupunkina aktiivista keskustelua Kangasalan kyläyhdistysten kanssa
15. Toteutetaan säännöllisesti asukaskysely maaseutualueiden kehittämiseksi

Muut kehittämistoimenpiteet

16. Edistetään biotalouteen liittyviä kokeiluja sekä uusiutuvien energiamuotojen käyttämistä
17. Tuetaan tapahtumien järjestämistä Kangasalan maaseutualueilla sekä tehdään yhteistyötä niiden markkinoinnissa
18. Toteutetaan ympäristö- ja taideohjelman puitteissa hankkeita Kangasalan maaseutualueille
19. Arvioidaan tapauskohtaisesti mahdollisuus toimia Kangasalle kohdentuvissa Leader-hankkeissa tarvittaessa välirahoittajana

Vaatimattomasti paras
Kangasala.

